

BDT2008. 1821

A tagi kölcsönből származó követelésnek nem pénzbeli hozzájárulásként történő rendelkezésre bocsátását a Gt. szabályozása nem zárja ki.

Alkalmazott jogszabály: 2006. évi IV. törvény 13. § (2) bek., 118. § (1) bek.

A cég 2007. október 17-én elektronikus úton változásbejegyzési kérelmet nyújtott be a cégbírósághoz, de nem kérte egyszerűsített cégeljárás lefolytatását. A változásbejegyzési kérelem a társaság egyedüli tagjának 2007. július 31-én hozott határozatain alapult. A 4/2007. számú határozat szerint a tag törzstőkeemelés határozott el. Ennek keretében a tag mint hitelező és a társaság mint adós között 2004. július 30-án létrejött, 4 092 205,11 euró összegű kölcsönszerződésre tekintettel a társaság a taggal szemben 319 093,77 euró (80 000 000 Ft) összegű tartozást fennállónak elismert, és ezen elismert követelését a tag nem pénzbeli hozzájárulásként a tőkeemelés során a társaság rendelkezésére bocsátotta. A nem pénzbeli hozzájárulás teljesítésének következtében a határozat szerint a tag törzsbetétje 100 000 Ft-tal emelkedik, a törzstőkeemelés mértéke és az elismert követelés közötti különbözet (79 900 000 Ft) a társaság tőketartalékát növeli. Az 5/2007. számú határozat értelmében a tag a tőkeemelésnek megfelelően módosítja a társaság alapító okiratát és annak egységes szerkezetbe foglalt változatát jóváhagyja. (A változásbejegyzési kérelem előlapja szerint a társaság csatolta a tagi nyilatkozatot az apport értékeléséről, az ügyvezető nyilatkozatát a tartozás elismeréséről és az apport rendelkezésre bocsátásáról, valamint a tagjegyzéket is.)

A cégbíróság 2007. december 4-én a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 46. § (2) bekezdése alapján 15 napon belül teljesítendő hiánypótlási felhívást bocsátott ki, amelyben a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 118. § (1) bekezdésére utalással tájékoztatta a társaságot, hogy álláspontja szerint tagi hitellel történő tőkeemelésre nincs lehetőség. A cég a 2007. december 27-én érkezett beadványában úgy nyilatkozott, hogy véleménye szerint a tagi követelésnek nem pénzbeli hozzájárulásként a társaság rendelkezésére bocsátása nem jelenti a Gt. 118. § (1) bekezdésében foglaltak sérelmét, mert a társaság a követelés megszerzésével emeli fel a jegyzett tőkét, és a tőkeemelés megtörténtét követően a megszerzett eszközzel szemben vezeti ki a korábbi tagi kölcsönből eredő, már saját magát terhelő kötelezettséget.

A Cégbíróság a cég változásbejegyzés iránti kérelmét elutasította a Ctv. 46. § (6) bekezdése és 50. § (1) bekezdésére alapítottan. Végzését azzal indokolta, hogy a társaság jogi képviselője a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak a megadott határidőben nem tett eleget eltérő jogi álláspontja miatt.

A végzéssel szemben a társaság fellebbezést nyújtott be, amelyben az első fokú végzés megváltoztatását és a tőkeemelés bejegyzésének elrendelését kérte. Előadta, hogy a Gt. 13. § (2) bekezdése lehetővé teszi az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelés nem pénzbeli hozzájárulásként való szolgáltatását. E jogszabályi rendelkezés nem zárja ki, hogy a követeléssel a tag rendelkezzen és a társaság ismerje el a követelés fennállását. Álláspontja szerint a Gt. 118. § (1) bekezdésében tilalmazott beszámítás az ilyen tőkeemelésnél nem történik. Beszámítás esetén ugyanis a Ptk. 296. §-a szerint a kötelezett (vagyis a tag) a jogosulttal (ebben az esetben a társasággal) szemben fennálló egynemű és lejárt követelését a jogosulthoz intézett ilyen tartalmú nyilatkozatával a tartozásába beszámíthatná. Nem pénzbeli hozzájárulás teljesítése esetén azonban a tagi követelés átruházása történik meg, ennek következtében a kötelezett és a jogosult ugyanaz a személy lesz. A cég utalt arra, hogy számviteli értelemben is lényeges eltérés van a beszámítás és a követelés apportálása között. Ezzel kapcsolatban csatolta a Pénzügyminisztérium Számviteli Főosztályának 2008. január 17-én adott kötelező erővel nem bíró, szakmai véleménynek minősülő állásfoglalását, amely alátámasztja a cég által kifejtett álláspontot.

A fellebbezés megalapozott.

A Gt. 13. § (2) bekezdése szerint a nem pénzbeli hozzájárulás bármilyen vagyoni értékkel rendelkező dolog, szellemi alkotáshoz fűződő vagy egyéb vagyoni értékű jog - ideértve az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelést is - lehet. A tag munkavégzésre vagy más személyes közreműködésre, illetve szolgáltatás nyújtására irányuló kötelezettségvállalását nem pénzbeli hozzájárulásként figyelembe venni nem lehet.

Helytállóan utal tehát a cég arra, hogy az említett jogszabályi rendelkezés nem tilalmazza a tagnak a társasággal szemben fennálló követelése nem pénzbeli hozzájárulásként történő rendelkezésre bocsátását. A jogszabályi rendelkezés második mondata kifejezetten nevesíti azokat a tagi szolgáltatásokat, amelyeket nem lehet nem pénzbeli hozzájárulásként figyelembe venni, és ezek között a tagi kölcsön átruházása nem szerepel.

Az elsőfokú bíróság a Gt. 118. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem látott lehetőséget a követelés tag által történő apportálására. A Gt. 118. § (1) bekezdése szerint a társaság tagjai kötelesek a pénzbeli hozzájárulást befizetni és a nem pénzbeli hozzájárulást rendelkezésre bocsátani. A társasági tagok nem mentesíthetők a befizetés alól, és a társasággal szemben beszámításnak sincs helye.

Az idézett rendelkezés a tag által szolgáltatott pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulást szabályozza. A nem pénzbeli hozzájárulás adott esetben - a Gt. 13. § (2) bekezdése alapján - követelés szolgáltatása is lehet. A követelés átruházása - ahogyan a fellebbezés is részletezi - nem minősül a társasággal szembeni beszámításnak, mert a Ptk. 296. §-a szerint beszámítani egynemű és lejárt követeléseket lehet. A tagi kölcsön és az érte nyújtott üzletrész nem minősül egynemű követelésnek. A tagi kölcsön pénzkövetelést testesít meg, míg a tagnak - a vagyoni hozzájárulásának értéke után öt megillető üzletrésze alapján - nem keletkezik a társasággal szemben az üzletrésze névértékével vagy értékével megegyező pénzkövetelése a Gt. szabályai szerint. A tag az üzletrésze értékéhez csak a Gt.-ben szabályozott módokon juthat hozzá.

A másodfokú bíróság az eljárás jelenlegi szakaszában nem látott lehetőséget a változásbejegyzés elrendelésére, ugyanis az elsőfokú bíróság az eltérő jogi álláspontja miatt a változásbejegyzési kérelemhez mellékelten benyújtott iratokat egyéb szempont alapján történő vizsgálatát mellőzte.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság a Ctv. 32. § (1) bekezdése és a Pp. 259. §-a értelmében alkalmazandó 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Az újabb első fokú eljárásban a cégbíróságnak a cég által benyújtott iratokat teljeskörűen meg kell vizsgálnia, és ezt követően kell döntenie a tőkeemelés bejegyzéséről vagy elutasításáról. (Fővárosi Ítéltábla 13. Cgf. 43 236/2008/3.)

4/2007. Számviteli kérdés

A korábbiakban korlátolt felelősségű társaságunk egyik tagja a veszteségek fedezetére kölcsön formájában bocsátott egy bizonyos pénzüsszeget a társaság rendelkezésére. A tag nemrégiben lemondott az általa nyújtott kölcsönről. Az elengedett kölcsön összegével megnövelhető-e közvetlenül a társaság tőketartaléka, illetve jegyzett tőkéje? Mi a tranzakció számviteli elszámolása?

A vonatkozó jogszabályok szerint a tag saját elhatározása alapján közvetlenül csak a jegyzett tőkét emelheti meg, azonban a jogszabályok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a jegyzett tőke emelésekor, annak részeként, azzal egyidejűleg a tulajdonos a tőketartalék javára is adjon át eszközöket a gazdasági társaság számára. A tőketartalék emelésére megoldást jelenthet tehát, ha a tag névérték feletti vagyoni hozzájárulás teljesítésével hajt végre tőkeemelést. Megjegyezzük azonban, hogy a jegyzett tőke (és a tőketartalék) emelése sem történhet közvetlenül a tagi kölcsön elengedésével. A tagnak először a nyújtott kölcsönt kell visszakövetelnie és visszakapnia a gazdasági társaságtól, majd a jegyzett tőke (és a tőketartalék) összegét kell a társaság számára befizetnie.

A 2006. július 1-jén hatályba lépett gazdasági társaságokról szóló új törvény a korlátolt felelősségű társaságokra is vonatkozó közös szabályok részeként rendelkezik a tag vagyoni hozzájárulásáról, ezen belül a nem pénzbeli hozzájárulás (apport) formájáról. A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 13. §-ának (2) bekezdése szerint az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelés is figyelembe vehető nem pénzbeli hozzájárulásként (apportként). Számviteli szempontból sincs annak akadálya, hogy az adott tag a nyújtott kölcsönből származó követelését tőkeemelés keretében - nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként - a gazdasági társaság részére rendelkezésre bocsássa. (Az átvételt követően a „követelés” és az eredeti kötelezettség egymással szemben kivezetendő.)

A tagi kölcsön „átalakítása” más módon is történhet: ha a tag lemond követeléséről a gazdasági társaság javára, akkor azt elengedett kötelezettségként számolja el a társaság és emiatt rendkívüli bevétele keletkezik. Ez a beszámolóban a mérleg szerinti eredmény részét fogja képezni (növeli azt). A következő üzleti évben a mérleg

szerinti eredmény átvezetésre kerül az eredménytartalékba, amelyből a jogszabályokban foglalt feltételek figyelembevételével tőkeemelést lehet végrehajtani.

[2006. évi IV. törvény 13. § (2)]